

Nakoľko poznáte
ľudí, ktorých sledujete
na internete?

Milan Bez Mapy

INFLU ENCER

IKAR

Milan Bez Mapy

INFLU ENCER

Text © 2021 by Milan Bardún
Photo © 2021 by Milan Bardún
Design © 2021 by Zuzana Chmelová
Slovak edition © 2021 by IKAR, a.s.

ISBN 978-80-551-8135-6

Nakoľko poznáte
ľudí, ktorých
sledujete
na internete?

Milan Bez Mapy

INFLU ENCER



IKAR



Obsah

6	Na Konventnej ulici
16	Mínus dvadsaťtri
32	Stroskotanec na ostrove
50	Červená schránka na morskom pobreží
74	Sliepka alebo pavúk?
94	Keď bublina praskne
118	La dolce vita
138	Chicken or pasta?
154	Oddelenie exotických chorôb
180	Devätnásť
202	Záver

Na Konventnej ulici ›



Čo napísať na úvod? Popravde, ani neviem, ako sa taká kniha začína. Väčšinu života som písal blogy, a keď som komukoľvek povedal, že sa chystám vydať knihu, prišla reakcia: „Hm... o cestovaní, však?“

Hovorím: „Nie.“

„Počkať, ako to, že nie? O čom teda bude tvoja kniha, Milan?“

Za posledných osem rokov som sa naučil jednu dôležitú vec. Ak by som robil len a len to, čo odo mňa očakávajú ostatní, nikdy by som nestál tam, kde stojím dnes. Kniha, ktorú držíte, nie je o lacnom cestovaní (povedal jeden z najznámejších slovenských *travel* blogerov, ktorý trhá Slovákov z kancelárskych stoličiek už nejaký ten rok). Kniha, ktorú držíte, nie je ani motivačnou príručkou o tom, ako dať sebavedomo výpoveď v práci a podnikať písaním mejlov z pláže. Dokonca nedržíte ani knihu o tom, ako sa živiť na Instagrame peknými a dokonale vyzerajúcimi *selfies* s *hashtagom #spolupráca*. Ste prekvapení a nečakali ste to? Super, to bol môj zámer. Vitajte na palube, pohodlne sa usadte a zapnite si bezpečnostný pás. Počas tohto letu nebude usmiata letuška ladne kráčať uličkou. Počas tohto letu si k vám letuška prisadne, vydýchne a porozpráva príbeh o tom, čo sa skrýva za jej naučeným úsmevom a vybielenými zubami.

Bude to príbeh o tom, ako vám jedno malé rozhodnutie môže obrátiť život naruby. Príbeh o tom, že jediné, čo mnohým chýba, je obyčajná odvaha. Odvaha chytiť kormidlo do svojich rúk a poriadne ním zakrútiť proti vetru. Sadnúť si na sedadlo pilota a zapnúť motory na plné obrátky, zaujať miesto vodiča a zatlačiť plynový pedál nadoraz. Nazvite to, ako chcete. Toto je príbeh o tom, ako som sa za posledných osem rokov naučil nerobiť to, čo odo mňa iní očakávajú. Príbeh o tom, že niečo také úžasné, ako je stopercentná sloboda, vás môže totálne zožúť, obúchať o zem, vyniesť do oblakov a vzápätí zhodiť a rozdupať. Ako sa z pohodlného letu stane nočná mora plná turbulencií, ktorá zmizne a vy si myslíte, že už nikdy nepríde. A potom sa vráti.

Jeden deň sedím v sedadle prvej triedy na palube najdlhšieho letu na svete a sledujem blondavú srbskú letušku, ako mi do skleneného pohára na stopke nalieva kvalitné novozélandské víno. Výmenou za blogový článok. „*Thank you, that's enough,*“ hovorím jej napoly s úsmevom. Víno mi nalieva presne v čase, keď celá moja rodina stojí v daždi na pohrebe, ktorý ja práve pre ten blogový článok zmeškám. Kým ja mám na sebe pohodlné bavlnené pyžamo s logom leteckej spoločnosti, oni sú oblečení v čiernom, nad hlavou držia dáždnyky a tupo pozerajú na rakvu, ktorá sa pomaly spúšťa do zeme. Jediné, čo nás spája, je rovnaká myšlienka, hoci je každý z nás na opačnej strane planéty. Pýtame sa samých seba: Prečo tak skoro? Odpíjam si vína a ladným stlačením gombíka si premieňam sedadlo na posteľ. Zaspávam. Neskôr, sám, schúlený v cudzom hoteli v neznámej krajine s mobilom v ruke, rozmýšľam nad tým, prečo moja správa s textom *Práve som pristál v Aucklande, chýbaš mi*, ktorá bola prečítaná pred osemnástimi hodinami, ostala bez odpovede. Možno je to časovým posunom, možno spí. Upokojím sa, hoci veľmi dobre viem prečo.

Knihu, ktorú držíte v rukách, som začal písať v jedno horúce leto roku 2015, pár týždňov po tom, čo som sa zamestnal vo svojej prvej „skutočnej“ práci na plný úväzok. S čerstvým titulom z technickej univerzity, ktorý v nej neznamenal vôbec nič. Diplom na poličke s veľkými písmenami Ing. mi pripomínal tých päť horkých, no skvelých rokov na technickej univerzite. Päť rokov štúdia záhradnej architektúry, rysovania a učenia sa latinčiny. Pamätám si, akoby to bolo včera. V tieni oranžovej markízy a červených muškátov som počas víkendov vysedával na terase prenajatej garsónky na Konventnej ulici v rodnej Bratislave a písal články. Alebo sa o to aspoň snažil. Ostrým pohľadom som sledoval každý pohyb svojho kocúra, veľkej britskej mačky, aby nehryzol do včely, ktorá sa pásla na púpave. Návštevy veterinára na rušnej ulici za rohom boli drahé, môj asistentský plat nízky, a vedel som, že sa pomaly, ale isto dostanem tam, kde nechcem byť. Budem robiť to, čo nemám rád,

aby som mohol žiť život, ktorý sa mi nepáči. A živiť mačku. Super. Bál som sa to vysloviť nahlas, no v hlave mi tá veta hrala ako stará platňa. Stále dookola. Vždy však s o trochu piskľavejším zvukom, ktorý sa po niekoľkých mesiacoch už nedal počúvať a musel som nájsť spôsob, ako ho okamžite vypnúť.

Na účet mi každý mesiac prišlo približne sedemstôpätidesiat eur. Z tejto sumy som si zaplatil podnájom v centre Bratislavy, faktúru za mobil, odložil na cestovanie a zo zvyšku žil úplne bežný život zamestnaného človeka. Nakupoval som potraviny a v piatok večer vybehol na nejaký ten drink či dva... alebo aj tri-štyri. Okrem bežnej práce v korporácii som si často privyrábal písaním článkov pre rôzne internetové magazíny na témy, ktoré mi boli vďaka čerstvo ukončenej vysokej škole blízke. Články typu *Desať rád, ako vybrať vhodné drevo na altánok v záhrade* sa mi písali veľmi ľahko a išli celkom od ruky. Z takého písania som mal často ďalších tristo eur a s peniazmi som vždy vedel veľmi dobre hospodáriť, to mám určite po mame. Hneď ako som dovŕšil päťnásť rokov, našiel som si rôzne brigády. Asi ako každý študent, ktorý sa chce osamostatniť od rodičov a nakupovať za svoje. Nepamätám si obdobie, keď som nezarábal. Peniaze ma vždy trochu fascinovali a nikdy mi neboli cudzie.

Kurzor v textovom editore blikal ostošesť, no ja som sa v ten horúci deň nezmohol na slovo. Bolo mi teplo. Čo tam po včele. Tá mačka bola aj tak hlúpa a tučná. Všade nechávala dlhé sivé chlpy a grcala v kuchyni na dlážku. Neviem, či sú všetky mačky také hlúpe alebo len táto. Prečo žerie toľko, že jej je z toho zle a všetko vyvráti? Bola to moja chyba. Prekrmoval som ju. V malom byte na prízemí, s tučnou horou chlпов, muškátmi a nudnou prácou. To bol môj život. Pár dní predtým som sa vrátil z týždňovej dovolenky na Maldivách. Určite sa pozastavujete nad tým, ako som si mohol dovoliť exotickú dovolenku z asistentského platu. Úplne jednoducho. Mal som takmer štvorročný vzťah, vďaka ktorému som mohol lietať po celom svete za naozaj smiešne peniaze.

Nakoľko poznáte ľudí, ktorých sledujete na internete?





Maldivy

Ak randíte s niekým, kto pracuje v cestovnom ruchu už nejaký ten čas, čoskoro zistíte, ako sa dá cestovať naozaj lacno. Aj vďaka tomu mohol človek s nízkym platom a nádejný bloger písať pre magazíny články o ázijskej exotike. O Maldivách som písal aj na svoj cestovateľský blog *Bez Mapy*, ktorý vtedy nikto nepoznal. Hoci som ho v tom období mal už takmer dva roky, bolo to skôr moje hobby a spôsob, ako prísť na iné myšlienky počas vysokej školy. Blog sa neskôr stal jedným z najčítanejších na Slovensku a mojou jednosmernou letenkou do sveta, o ktorom som sa bál rozprávať nahlas. Veď čo by si pomysleli ostatní?

Ako si tak pozerám dokument v počítači s názvom *kniha*, ktorého dátum vytvorenia je 25. 7. 2015, uškŕňam sa nad tým, ako som vtedy opisoval to, o čo som sa tak veľmi snažil. Ako som sa videl a mal vyplnený profil na blogu... alebo ako som sa chcel vidieť? Raz som niekde čítal múdru myšlienku. Vraj keď samých seba presvedčíme o tom, kto sme, presvedčíme aj svoje okolie. Citujem.

„Moje meno je Milan Bardún a som digitálny nomád. Moja práca je môj laptop. Nezáleží na tom, kde som, svoju prácu môžem vykonávať z hotela v Bangkoku, no aj z výletnej lode na oceáne. Všetko, čo potrebujem, je počítač a pripojenie na internet. Ako som sa k tejto práci dostal? Na to ste zrejme zvedaví všetci, ktorým sa dostala do rúk moja kniha.“

Vtedy som však ešte netušil, že o necelý rok sa môj život jedným malým rozhodnutím obráti úplne naruby. Nasadnem na kolotoč, ktorý ma naučí viac ako akákoľvek vysoká škola či práca. Dokument s názvom *kniha* som uložil, zatvoril a prvýkrát otvoril po piatich rokoch. Po piatich rokoch budovania mena *Milan Bez Mapy*, blogu, ktorý trhá Slovákov z kancelárskych stoličiek. Vtedy dávno, ešte na začiatku, som ani v najdivokejšom sne netušil, že si pomaly, ale isto odomykám dvere do sveta slobody. Do sveta, kde budem svojím pánom, no s podmienkami.

Do sveta, kde robím to, čo odo mňa očakávajú moji sledovatelia na Instagrame, čitatelia blogu, alebo do sveta, kde robím to, čo očakávam ja? Vstúpil som do obrovského vnútorného boja, v ktorom som nevedel, kde sa končí Milan Bardún a začína sa *Milan Bez Mapy*. A to som chcel iba písať články na blog.

Ale poďme pekne na začiatok príbehu o tom, ako som zaľal zuby a úplne rozboril základy, ktoré mi vstepovali už od malička. Preťal som kruh, v ktorom som sa točil. Urobiť si vysokú školu, aby boli rodičia hrdí, nájsť dobrú prácu, založiť si rodinu a pozeráť televíziu. Najlepšie nejaký stupídny seriál o policajtoch. Čakať na ďalší deň, čakať na víkend, čakať na výplatu, leto, narodeniny, Vianoce, Silvester, dôchodok... Rozhodol som sa prestať čakať. Báľ som sa, že sa raz zobudím a celý môj život bude ako cez kopirák. Že sa zleje do jednej facebookovej spomienky s názvom dovolenka z roku 2011, 2012, 2013. Na tom istom mieste, v tých istých plavkách, na tom istom vyležanom ležadle, v rovnakom hoteli. Z roka na rok by sa líšilo iba množstvo vrások na mojom čele a počet nenápadne pribúdajúcich sivých vlasov.

Nechcem znieť nevďačne, to určite nie, no keď sem teraz napíšem, že som si vždy chcel zariadiť život, od ktorého nepotrebujem dovolenku, väčšina z vás prevráti oči a moju knihu zatvorí a odloží. Možno niekto napíše v recenzii, že ide o ďalší motivačný brak, akých sú plné kníhkupectvá. No toto nie je motivačná kniha. Toto je kniha, ktorá ukáže, že čokoľvek v živote urobíte, príde s tým daň a dôsledky. Akcia vyvolá reakciu a nič nie je také, ako to vyzerá na internete. V dnešnej dobe sociálnych sietí je ľahké uveriť, že človek, ktorého sledujeme, má dokonalý život. Neraz som sa pri *scrollovaní feedom* pozastavil na profiloch, ktoré vo mne vyvolali zvláštne pocity. Prečo nemám také telo, také biele zuby či taký gauč? Málokto si však uvedomuje, že tí ľudia, ktorým v posledných rokoch radi hovoríme influenceri, často zdieľajú iba to najlepšie z dňa. Vráťane mňa. Samozrejme, nájdu sa takí, ktorí ponúkajú aj

Nakoľko poznáte ľudí, ktorých sledujete na internete?

to negatívne. Svetové problémy, deti, ktoré potrebujú zbierku na operáciu, či koaly, čo prišli o domov pri požiari v Austrálii. Tých však po čase prestávame sledovať. Negatívneho máme v živote viac než dost. Radšej sa po celom dni v práci pozrieme na niečo pekné, čo nás rozptýli. Keď však na tento kolotoč nastúpime, po čase prestaneme rozlišovať, čo je skutočné a čo má filter, ktorý prepustí len to, čo oblúbený influencer chce, aby sme o ňom vedeli alebo si mysleli.



Masca, Tenerife, Španielsko ►

Milan Bez Mapy INFLUENCER

14



Mínus dvadsaťtri ›



Pamätám si, že husto snežilo. Zima roku 2013 bola naozaj silná. Cez úzku štrbinu pod dverami pískal studený decembrový vietor a ja som sa tešil na Vianoce s rodinou. Zimný semester v estónskom meste Tartu sa pomaly končil, tešil som sa na mamu. Zo slovenskej skupiny študentov v Estónsku som bol jediný, kto šiel na Vianoce domov. Ak ste absolvovali štúdium v zahraničí, určite viete, že nejde ani tak o to, aby sa štipendisti niečo nové naučili (mrzí ma to, je to tak), ale aby získali skúsenosť. Podľa mňa sú skúsenosti oveľa dôležitejšie než tituly pred a za menom či kariérne šplhanie po korporátnom rebríku. Vysoká škola bola v tomto super. Nemusel som sa vôbec zaoberať otázkou, čo so *mnou bude*, iba som prežíval a čakal, kým päť rokov sladkého študentského života prejde. Čím bližšie bol dátum štátnic, tým viac som sa bál a zatváral oči pred tým, čo budem musieť riešiť. Nechcel som. Nechcel som dospelý život, vysedieť zadok do kancelárskej stoličky a za rovnaký plat robiť každý deň v týždni. Žiaľ, nevyhol som sa tomu. Ak sa ma spýtate, či verím v osud, znamenia a podobné hlúposti, odpoviem nie. Poviem nie iba preto, aby som vyzeral ako spokojný, racionálny a vyrovnaný človek, čo nečíta horoskopy, ktorého poznáte z Instagramu a blogu. V kútiku duše, potajomky, aby ma nikto nevidel, si však kadečo želám a občas si aj prečítam ten horoskop. Hľadám súvislosti a začínam pomaly, ale isto veriť v to, že ľudská myseľ je naozaj veľmi silný nástroj. Za posledných desať rokov sa mi podarilo dosiahnuť všetko, na čo som ukázal prstom. Dokončiť titul z krajinného inžinierstva a záhradnej architektúry, vybudovať vlastnú značku, ktorá ma živí, a zariadiť si život presne podľa seba. Dostal som sa do bodu, keď sa môžem ráno postaviť z postele, odviezť sa na letisko a odletieť kamkoľvek na svete, hoci aj do Austrálie. Bez toho, aby som si pýtal povolenie či musel niekomu niečo vysvetľovať. Ideálne, nie? Možno. Minca má však dve strany a o tej druhej je táto kniha.

V istom momente som sa dostal do štádia, keď sa mi z tej postele nechcelo ani len vstať. Ísť do Austrálie? Nechcelo sa mi ani len do potravín cez ulicu.

Tie mince a ich strany ma vždy fascinovali. Dva úplné protiklady. Jedna strana by bez druhej nikdy netvorila mincu, celok, a to sa nikdy nevideli. Možno to tak v živote naozaj má byť. Možno preto, aby som si mohol užiť to dobré, musím rešpektovať, že príde aj to zlé. Neviem. Ale späť do Estónska!

Dodnes si pamätám, ako som od Európskej únie dostal štipendium dvetisíc eur, z ktorých som mal pol roka v Tartu vyžiť. Samozrejme, štipendium nie je určené na lacné pivo v kluboch, ale na výdavky spojené so štúdiom. Viete, čo som s tými peniazmi spravil? Odložil som si z nich na internát a za zvyšok nakúpil letenky. Kým moji spolužiaci sedeli v študovniach, ja som sedel na letiskách v Estónsku, Poľsku či Holandsku a viac času trávil túlaním sa po okolitých krajinách než štúdiom. Či som mal výčitky? Nikdy. Vždy mi všetko prešlo, sám neviem prečo.

Raz mi učiteľka matematiky na strednej škole povedala, že mi päťku na vysvedčení nedá. Dá mi štvorku za to, že mám pekné oči. Nikdy som nebol flákač, no pozornosť som smeroval tam, kde sa mi zdala potrebná. Matematika to nebola. Tento prístup mi, najmä počas školy, spôsobil problémy, no neskôr som z neho solidne vyťažil v podnikaní.

Odmalička som mal nos na veci, z ktorých niečo môže byť. Naopak, tie menej dôležité som vedel odsunúť. Tento systém som dokázal aplikovať vo všetkých sférach života... okrem vzťahov. V tých prepadám na plnej čiare. Extrém bol, keď som počas jedného semestra zabudol na obhajobu semestrálnej práce a odletel na dva týždne do Thajska. Na profesorkin email, v ktorom ma žiadala, aby som prišiel včas na zajtrajšiu prezentáciu, som odpisoval z exotickej pláže s drinkom v ruke. Otvorene som jej vysvetlil situáciu a semestrálku obhájila za mňa. Dodnes si pamätám, ako som sa hanbil, no už vtedy som

vedel, že všetko vyriešim najlepšie tak, že budem maximálne úprimný a veci nazvem pravým menom.

Keď udalosti hodnotím spätne, uvedomujem si, že som vždy na prvé miesto staval seba. Moji bývalí ma nazývali sebcom aj nestálym schizofrenikom. Pokladám sa za zodpovedného človeka, no vesmír som vedel prispôbiť svojmu obrazu. Opäť okrem vzťahov.

Sneh pomaly padal na parapetnú dosku internátnej izby. Červené závesy plné prachu presvitali a možno to bola žltá pouličná lampa, pre ktorú som nemohol v tú studenú severskú noc spať. Môj spolubývajúci, bradatý Oscar zo Španielska, nebol doma. Zasa. Bežne sa z klubov vracal o piatej ráno a španielsku mentalitu bolo cítiť v každom jeho kroku.

Písal sa ôsmy december 2013. Vonku bolo mínus dvadsaťtri stupňov Celzia a dni som si krátil púšťaním bublín z bublifuku, ktoré zamrzali a držali sa na snehu. Prapôvodným dôvodom, prečo som si v tú studenú noc založil cestovateľský blog *Bez Mapy*, bola nespavosť a mamina obligátna otázka, ako to vyzerá v „tom“ Estónsku. V krajine, ktorú bežný Slovák nikdy nemal na zozname top desiatich krajín, ktoré chce navštíviť. Názov *Bez Mapy* bol prvý, čo mi napadol. Z brucha. Napísal som jeden článok, založil profil na Facebooku, poslal odkaz mame a konečne som zaspal. To mama bola mojou prvou fanúšičkou. Digitálne hodiny na druhej strane izby ukazovali červenú trojku. Tá noc mi zmenila život a spustila kolotoč, ktorý najskôr pôsobil zmysluplne, no neskôr som sa ho začal báť a nevedel som, ako ho ovládať.

Vytvoril som internetovú osobu, ktorú som pomenoval Milan Bez Mapy. Osobu, ktorej som sa neskôr tak prispôbil, že som sa ňou nakoniec stal. Stal som sa tým, koho som vytvoril na internete.

V roku 2013 blogy nikto nebral vážne. Sledoval som jedine *Backpackerov*. Písala to Jana Bartovicová. Jej príspevky o tom, ako spala v spacáku na letisku na Novom Zélande, ma fascinovali. Chcel som byť ako